

využitie destkej kresby v poradenskej psychológii

Kresba sa v psychológii využíva v rôznych oblastiach a formách. Prevažná väčšina výskumov aj práci pojednávajúcich o kresbe a jej psychologickom využití sa zaoberá kresbou detskou. Na to sú rôzne dôvody. Deti do dvanásť rokov kreslia častejšie a radšej než ich dospeljší kolegovia. Taktiež majú väčší problém vyjadriť sa verbálne a tak im kresba ponúka priestor kde môžu svoje pocity vólne plynúť a dať najavo tak čo inak nevedie vyjadriť. Silným aspektom je však možnosť diagnostikovať stupeň vývoja dieťaťa, podľa znakov ktoré sa viacmenej zákonite v kresbe objavujú behom vývoja dieťaťa.

Takto môže mať kresba v diagnostickej ale aj poradenskej praxi rôznu úlohu. Často zdôrazňovaným aspektom je prirodzená a nenásilná atmosféra ktorú situácia keď dieťa poprosíme o kresbu vyvoláva. Do úlohy tu vstupujú aj individuálne znaky toho ktorého dieťaťa pri kresliacej situácii. V kresbe sa môže do istej miery prejaviť temperament či súčasné emočné naladnie dieťaťa.

Okrem toho sa často využíva v projektívnych etstových metódach, kde sa autory týchto testov pokúsili stanoviť znaky kresby a ich kombinácie, podľa ktorých je možné usudzovať vnútorné psychické stavy a vlastnosti kresliaceho.

Špecifickou vlastnosťou a zároveň aj nedostatkom projektívnych metód je nedostatok noriem získaných na reprezentatívnej populácii, ale aj terminologická nejednotnosť a obsahovú nejasnosť používaných pojmov.

Nedostatkom mnohých testov je ich psychoanalytická interpretácia, čím je sťažená interpretácia vo svetle iných teórii osobnosti. (Stančák, 1982, str. 251).

Problémom taktiež je rozpor medzi klinickou a poradenskou praxou na jednej strane a vedeckými výskumami skúmajúcimi túto tématiku na druhej. Výskumy nepotvrďujú znaky a východiska z ktorých klinický psychológovia vychádzajú a používajú ich pri diagnostike v

praxy. Vedci skúmajúci diferenciálnu a predikčnú hodnotu kresbových projektívnych metód sú k týmto technikám obzvlášť kritický. Poukázali na to, že mnohé znaky, ktoré sa v praxi považujú za takmer samozrejme a jednoznačné prejavy ako veľkosť kresby, hrúbka čiary, umiestnenie postavy je možné v skutočnosti vysvetliť rôznymi spôsobmi.

Na druhej strane v

klinickej a poradenskej praxi má hodnotiteľ omnoho viac informácií ako len samotný prejav v kresbách (rozhovor s kresliacim, pozorovanie procesu tvorby kresby a iné). Podľa mnohých zdrojov sú tieto techniky validnejšie, keď sa berie do úvahy celá osobnosť kresliaceho, ako keď sa pozeráme na samostatnú kresbu (Koppitz 1966; Swenson, 1968; Tharinger & Stark, 1990). Zadávatelia testu, by mali zbierať toľko materiálov, koľko je možné a nikdy by nemali usudzovať len s jednej kresby (Ryan-Wenger, 2001). Takže určitou daňou za snahu o objektivitu a vedeckosť je strata množstva informácií ktoré nám projektívne kresbové techniky môžu ponúknuť.

Mnohí autori už poukázali na to, že vývin detskej kresby podlieha istým zákonitostiam, a že každé vývinové obdobie nesie spoločné znaky odrážajúce sa v tejto kresbe. Prechod do ďalšej fázy je individuálny, ale následnosť je vždy zachovaná. Z tohoto predpokladu vychádza aj Goodenoughová, ktorá na základe jednotlivých znakov prínáležiacich určitému vývinovému obdobiu určuje mentálny vek dieťaťa, a následne aj jeho inteligenciu. .

V využití kresieb ktoré pracuje s podobnými poznatkami je stanovenie rozvinutia kognitívnych a motorických schopností dieťaťa. Takéto testy sa dajú využiť napríklad pri hodnotení či je dieťa dostatočne vyspelé pre školskú dochádzku. V týchto testoch tak ako napríklad v Kroghovom kresbovom teste sa dajú úlohy rozdeliť do dvoch kategórií.

Do prvej je možné zaradiť úlohy zamerané na schopnosti ako pozornosť, logické schopnosti, ktoré deti budú využívať v škole. V druhej polovici sa nachádzajú úlohy ktoré zrkadlia duševný život dieťaťa.

V priebehu kreslenia sa sledujú osobné a pracovné vlastnosti dieťaťa- jeho impulzivitu, povrchnosť, sebadôveru, pohotovosť ale aj správanie dieťaťa pri skupinovej práci, resp. pod individuálnym vedením.

Použitá literatúra

Stančák, A. (1982). Klinická psychodiagnostika. Bratislava: Psychodiagnostické a didaktické testy.

Koppitz E.M. (1968). Psychological evaluation of children's human figure drawings. NY: Grune & Stratton
cit. S. O. Lilienfeld, J.M. Wood, H. N. Garb

Thomas, G.V. ,& Jolley, R.P. (1998). Drawing conclusions: A re-examination of empirical and conceptual bases of psychological evaluations of children from their drawings. British Journal of Clinical Psychology, 37, 127-139